

VAN DE REDACTIE.

LENTELEKTUUR. — Er zijn nog altijd duizenden en duizenden menschen, die het mooi der dingen niet kunnen zien, dan wanneer het is geprijsd. Hun ooggenot moet duur wezen. Ze zijn, in onze voorloopig nog kapitalistische maatschappij, heel nuttig; want hun steun heeft de moderne kunst hoog noodig. Als men niet rekenen kon op menschen zonder ontwikkelden smaak, die nieuw moois kochten, omdat het duur is, zouden er heel wat minder groote kunstenaars in hunne allereerste behoeften kunnen voorzien. Van de menschen met echt schoonheidsgevoel alléén kan de kunst niet leven. Ze zijn te zeldzaam en de minsten hunner zijn vermogend. Een prachtig woord dat „vermogend” voor „rijk aan geld”! Vermogend is toch voornamelijk de mensch met genie, talent, kennis. . . . Vermogend héét de mensch die, al is hij dom, over ettelijke tonnen gouds kan beschikken. Zoo wil het de ironieke taal, die zoo'n fijn onderscheid maken doet tusschen vermogen en vermogens. 't Meer-voud moet er wezen om uit te drukken wat iemand kàn; 't enkelvoud is voldoende om aan te duiden wat iemand hééft.

Geen huiselijke kunstweelde zonder geld. Maar de hoogste schoonheid daarbuiten voor allen: voor den armen dichter, den „onvermogenden” kunstenaar, den gevoelsmensch in sjovele kleéren. Bij de schoonheid onder uw voet, naast uw pad, boven uw hoofd, in het verre verschiet vóór u, mijlen achterwaarts ook weêr, haalt geen rijkelui's-woning vol weeldepraal.

Doch die praal dringt zich op en de Natuurweelde wacht, bescheiden, op een blik vol liefde, op een gemoed, dat begrijpt, op een ziel, die zich zoekt te verbinden met het Eeuwige, waartegenover de grootste kunstenaar ootmoedig de begrensdheid van zijn kunnen erkent; maar de domste materialist fier durft stellen zijn eigen moois, door hem alléén bezeten, voor tonnen gouds gekocht door een breede reeks van „vermogende” voorouders en door hem zelf.

Zooveel mogelijk menschen en kinderen wijzen op het moois, door geen rijkaard te

ommuren, door geen maatschappij te ont-eigenen, is ten zegen zijn aan duizenden, is weelde geven aan armen, is troost verschaffen aan menschen met behoefte aan oogweelde, maar die geen enkel etsje het hunne mogen noemen.

Kunnen die dan niet alléén zien, kunnen die dan niet genot smaken zonder hulp van vreemden?

Ten deele. Men moet worden opgeleid tot genieten: van kunst vooral, van natuurschoon toch ook. Wat den niet voorbereiden mensch opvalt is het groote: een meer, een berg, een stroom, een bosch. De meerderheid ziet uit zichzelf weinig bijzonderheden, omdat zij die niet zoekt, ze niet verwacht of niet acht. We dienen te leer te gaan bij de kinderen. Die hurken neêr in het gras en bewonderen de halmen; die kruipen langs bermen om van bloemenschoon te genieten; die klouteren in boomen om zich te laten wiegen in omlooverde schommelstoelen, mooier dan er staan op de heerlijkste verandah's der rijke menschen. Snel vervreemdt de wordende mensch van de Natuur. 't Is erg kinderachtig te spelen met halmen, te liggen turen naar bloemen, te klimmen in boomen, te kruipen langs bermen. Een mensch wandelt heel statig of hij fietst, heel netjes, door lanen en langs dijken. Een blik op de boomen, een blik over de velden en weien . . . dat is voldoende. Weldra vergeet hij dat één stap buiten het gewone spoor hem weelde kan schenken, dat hij zich met één uur, doorgebracht aan den zoom van het bosch, misschien meer en in elk geval zekerder genot kan beloven dan met lang ronddolen door zalen vol moderne „kunst”, dat zoo'n welbestede uur hem in staat kan stellen oneindig beter de wære kunst van den schilder te waardeeren, dan tal van uren, doorgebracht met staren naar schilderijen, zonder te kennen iets van het eindeloos verscheidene, dat is het karakter van ons, Nederlandsch landschap.

Ergens in het dagboek van de gebroeders de Goncourt, vindt men een zeer merkwaardige, kenschetsende uitspraak. Zij zagen het landschapsmooi alleen in een schilderij. 't Was buitengewoon dat zij het dáárin dan toch zagen; dat zij het getransponeerde konden